Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (druga izba)

z dnia 6 grudnia 2012 r.*

Obywatelstwo Unii — Artykuł 20 TFUE — Dyrektywa 2003/86/WE — Prawo do łączenia rodzin — Obywatele Unii będący małymi dziećmi, zamieszkujący na terytorium państwa członkowskiego, którego są obywatelami, wraz z matkami będącymi obywatelkami państwa trzeciego — Prawo matek, którym przyznano wyłączną pieczę nad obywatelami Unii, do stałego pobytu w tym państwie członkowskim — Rekonstrukcja rodzin w następstwie ponownego zawarcia przez matki związków małżeńskich z obywatelami państw trzecich oraz urodzenia w tych związkach dzieci będących również obywatelami państw trzecich — Wnioski o łączenie rodzin w państwie członkowskim pochodzenia obywateli Unii — Odmowa prawa pobytu na rzecz nowych małżonków z powodu braku wystarczających środków — Prawo do poszanowania życia rodzinnego — Uwzględnienie nadrzędnego interesu dziecka

W sprawach połączonych C-356/11 i C-357/11

mającej za przedmiot wnioski o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożone przez Korkein hallinto-oikeus (Finlandia), postanowieniami z dnia 5 lipca 2011 r., które wpłynęły do Trybunału w dniu 7 lipca 2011 r., w postępowaniach:

O.,

S.

przeciwko

Maahanmuuttovirasto (C-356/11),

oraz

Maahanmuuttovirasto

przeciwko

L. (C-357/11),

TRYBUNAŁ (druga izba),

w składzie: A. Rosas, pełniący obowiązki prezesa drugiej izby, U. Lõhmus, A. Ó Caoimh (sprawozdawca), A. Arabadjiev i C.G. Fernlund, sędziowie,

rzecznik generalny: Y. Bot,

sekretarz: V. Tourrès, administrator,

* Język postępowania: fiński.

uwzględniając postępowanie pisemne i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 12 września 2012 r.,

rozważywszy uwagi przedstawione:

— w imieniu L. przez J. Streng, asianajaja,

— w imieniu rządu fińskiego przez J. Heliskoskiego, działającego w charakterze pełnomocnika,

— w imieniu rządu duńskiego przez V. Pasternak Jørgensen oraz C. Vanga, działających w charakterze pełnomocników,

— w imieniu rządu niemieckiego przez T. Henzego oraz A. Wiedmann, działających w charakterze pełnomocników,

— w imieniu rządu włoskiego przez G. Palmieri, działającą w charakterze pełnomocnika, wspieraną przez W. Ferrante, avvocato dello Stato,

— w imieniu rządu niderlandzkiego przez C. Wissels oraz B. Koopman, działające w charakterze pełnomocników,

— w imieniu rządu polskiego przez M. Szpunara, działającego w charakterze pełnomocnika,

— w imieniu Komisji Europejskiej przez D. Maidani oraz E. Paasivirtę, działających w charakterze pełnomocników,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 27 września 2012 r.

wydaje następujący

Wyrok

1 Wnioski o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczą wykładni art. 20 TFUE.

2 Wnioski te zostały złożone na gruncie sporów między obywatelami państw trzecich panem O. i panią S. a Maahanmuuttovirasto (urzędem imigracyjnym) (sprawa C-356/11) oraz między tym urzędem a panią L., będącą również obywatelką państwa trzeciego (sprawa C-357/11), dotyczących oddalenia ich wniosków o wydanie kart pobytu na zasadzie łączenia rodzin.

Ramy prawne

Prawo Unii

Dyrektywa 2003/86/WE

3 Motywy 2, 4, 6 i 9 dyrektywy Rady 2003/86/WE z dnia 22 września 2003 r. w sprawie prawa do łączenia rodzin (Dz.U. L 251, s. 12) mają następujące brzmienie:

„(2) Środki dotyczące łączenia rodziny powinny zostać przyjęte zgodnie z obowiązkiem ochrony rodziny i poszanowania życia rodzinnego zawartym w wielu instrumentach prawa międzynarodowego. Niniejsza dyrektywa szanuje prawa podstawowe i przestrzega zasad uznanych

w szczególności w art. 8 [europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonej w Rzymie w dniu 4 listopada 1950 r.] oraz w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej, proklamowanej w Nicei w dniu 7 grudnia 2000 r. (zwanej dalej »kartą«).

[…]

(4) Łączenie rodziny jest niezbędne w celu umożliwienia życia rodzinnego. Pomaga ono stworzyć stabilność socjokulturową ułatwiającą integrację obywateli państw trzecich w danym państwie członkowskim, a także wspiera spójność gospodarczą i społeczną, będącą podstawowym celem Wspólnoty określonym w traktacie [WE].

[…]

(6) W celu ochrony rodziny i ustanowienia lub zachowania życia rodzinnego powinno się ustalić istotne warunki dla wykonania prawa do łączenia rodziny na podstawie wspólnych kryteriów.

[…]

(9) Łączenie rodziny powinno mieć zastosowanie w każdym przypadku do członków podstawowej rodziny, czyli małżonka i nieletnich dzieci".

4 Jak wynika z art. 1 rzeczonej dyrektywy, jej celem jest „określenie warunków wykonania prawa do łączenia rodziny przez obywateli państwa trzeciego zamieszkujących legalnie na terytorium państw członkowskich".

5 Zgodnie z art. 2 tej dyrektywy:

„Do celów niniejszej dyrektywy stosuje się następujące definicje:

a) »obywatel państwa trzeciego« oznacza każdą osobę niebędącą obywatelem Unii w rozumieniu art. 17 ust. 1 traktatu;

[…]

c) »członek rodziny rozdzielonej« oznacza obywatela państwa trzeciego mieszkającego zgodnie z prawem w państwie członkowskim i składającego wniosek lub którego członkowie rodziny składają wniosek o przyłączenie się do niego;

d) »łączenie rodziny« oznacza wjazd i pobyt w państwie członkowskim przez członków rodziny obywatela państwa trzeciego mieszkającego zgodnie z prawem w tym państwie członkowskim w celu zachowania komórki rodzinnej, bez względu na to, czy związek rodzinny powstał przed wjazdem rezydenta czy po".

6 Artykuł 3 ust. 1 i 3 dyrektywy 2003/86 stanowi:

„1. Niniejszą dyrektywę stosuje się w przypadku, gdy członek rodziny rozdzielonej posiada dokument pobytowy wydany przez państwo członkowskie o okresie ważności wynoszącym przynajmniej jeden rok i istnieją uzasadnione przypuszczenia, że uzyska prawo stałego pobytu, jeżeli członkowie jego rodziny są obywatelami państwa trzeciego posiadającymi dowolny status.

[…]

3. Niniejsza dyrektywa nie ma zastosowania do członków rodzin obywatela Unii".

7 Artykuł 4 ust. 1 dyrektywy stanowi:

„Państwa członkowskie zezwalają na wjazd i pobyt, na mocy niniejszej dyrektywy i z zastrzeżeniem zgodności z warunkami określonymi w rozdziale IV oraz w art. 16, następujących członków rodziny:

a) małżon[ka] członka rodziny rozdzielonej;

b) [małoletnich] dzieci członka rodziny rozdzielonej i jego małżonka […];

c) [małoletnich] dzieci […] członka rodziny rozdzielonej, w przypadku gdy członek rodziny rozdzielonej sprawuje opiekę, a dzieci pozostają na jego utrzymaniu. […];

d) [małoletnich] dzieci […] małżonka, w przypadku gdy małżonek sprawuje opiekę, a dzieci pozostają na jego utrzymaniu”.

8 Zgodnie z art. 5 ust. 5 tej dyrektywy przy rozpoznawaniu wniosku o zezwolenie na wjazd i pobyt państwa członkowskie powinny czuwać nad należytym uwzględnieniem interesu małoletniego dziecka.

9 Artykuł 7 ust. 1 dyrektywy 2003/86 przewiduje:

„W przypadku złożenia wniosku o łączenie rodziny dane państwo członkowskie może zażądać, aby osoba, która złożyła ten wniosek, dostarczyła dowodów, że członek rodziny rozdzielonej posiada:

[…]

c) stabilne i regularne środki, które wystarczają na utrzymanie tej osoby oraz członków jej rodziny, bez korzystania z systemu pomocy społecznej danego państwa członkowskiego. Państwa członkowskie dokonują oceny tych środków pod kątem ich rodzaju i regularności ich wpływu, przy czym mogą wziąć pod uwagę poziom krajowego wynagrodzenia minimalnego, rent i emerytur, a także liczbę członków rodziny”.

10 Artykuł 17 tej dyrektywy ma następujące brzmienie:

„Państwa członkowskie należycie uwzględniają charakter i trwałość więzi rodzinnych danej osoby oraz czas pobytu tej osoby w państwie członkowskim oraz istnienie rodziny, a także więzi kulturowych i społecznych z państwem pochodzenia, w przypadku gdy odrzucają wniosek, wycofują lub odmawiają przedłużenia ważności dokumentu pobytowego bądź gdy podejmują decyzję o nakazaniu wydalenia członka rodziny rozdzielonej lub członków jego rodziny”.

Dyrektywa 2004/38/WE

11 Dyrektywa 2004/38/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie prawa obywateli Unii i członków ich rodzin do swobodnego przemieszczania się i pobytu na terytorium państw członkowskich, zmieniająca rozporządzenie (EWG) nr 1612/68 i uchylająca dyrektywy 64/221/EWG, 68/360/EWG, 72/194/EWG, 73/148/EWG, 75/34/EWG, 75/35/EWG, 90/364/EWG, 90/365/EWG i 93/96/EWG (Dz.U. L 158, s. 77; sprostowanie Dz.U. L 229, s. 35) stanowi w art. 1:

„Niniejsza dyrektywa ustanawia:

a) warunki regulujące korzystanie z prawa swobodnego przemieszczania się i pobytu na terytorium państw członkowskich przez obywateli Unii i członków ich rodziny;

b) prawo stałego pobytu na terytorium państw członkowskich dla obywateli Unii i członków ich rodziny;

[…]”.

12 Artykuł 2 rozpatrywanej dyrektywy, zatytułowany „Definicje”, ma następujące brzmienie:

„Do celów niniejszej dyrektywy:

1) »obywatel Unii« oznacza każdą osobę mającą obywatelstwo państwa członkowskiego;

2) »członek rodziny« oznacza:

a) współmałżonka;

[…]

c) bezpośrednich zstępnych, którzy nie ukończyli dwudziestego pierwszego roku życia lub pozostają na utrzymaniu, oraz [bezpośrednich zstępnych] współmałżonka […];

d) bezpośrednich wstępnych pozostających na utrzymaniu oraz [bezpośrednich wstępnych] współmałżonka […];

3) »przyjmujące państwo członkowskie« oznacza państwo członkowskie, do którego przybywa obywatel Unii w celu skorzystania z jego/jej prawa do swobodnego przemieszczania się i pobytu”.

13 Artykuł 3 tej samej dyrektywy, zatytułowany „Beneficjenci”, stanowi w ust. 1:

„Niniejszą dyrektywę stosuje się w odniesieniu do wszystkich obywateli Unii, którzy przemieszczają się do innego państwa członkowskiego lub przebywają w innym państwie członkowskim niż państwo członkowskie, którego są obywatelami, oraz do członków ich rodziny, jak zdefiniowano w art. 2 ust. 2, którzy im towarzyszą lub do nich dołączają”.

Prawo fińskie

14 Artykuł 37 ust. 1 Ulkomaalaislaki (ustawy o cudzoziemcach) stanowi:

„Do celów stosowania niniejszej ustawy za członków rodziny uważa się małżonka osoby zamieszkałej w Finlandii oraz niepozostające w związku małżeńskim dzieci w wieku poniżej 18 lat, nad którymi pieczę sprawuje osoba zamieszkała w Finlandii. Jeżeli osoba posiadająca miejsce zamieszkania w Finlandii jest małoletnim dzieckiem, osoba sprawująca nad nią pieczę jest uważana za członka rodziny […]”.

15 Artykuł 39 ust. 1 tej ustawy ma następujące brzmienie:

„Dokument pobytowy może być wydany, jeżeli cudzoziemiec posiada wystarczające środki, chyba że niniejsza ustawa stanowi inaczej. Odstępstwo od wymogu posiadania wystarczających środków możliwe jest w szczególnych wypadkach, jeżeli odstępstwo takie jest uzasadnione wyjątkowo poważnymi okolicznościami lub wymaga tego nadrzędny interes dziecka […]”.

16 Zgodnie z art. 47 ust. 3 tej ustawy:

„Członkowie rodziny cudzoziemca, któremu wydano dokument pobytowy zezwalający na pobyt stały lub ciągły, otrzymują dokument pobytowy zezwalający na pobyt ciągły".

17 Artykuł 66a ustawy o cudzoziemcach przewiduje:

„Jeżeli wniosek o wydanie dokumentu pobytowego został złożony ze względu na istnienie więzi rodzinnej, przed wydaniem decyzji odmownej należy rozważyć charakter i trwałość więzi rodzinnych cudzoziemca oraz okres jego zamieszkiwania w państwie, a także istnienie związków rodzinnych, kulturowych lub społecznych z jego państwem pochodzenia […]".

Postępowania główne i pytania prejudycjalne

Sprawa C-356/11

18 Pani S., obywatelka Ghany zamieszkała w Finlandii na podstawie karty stałego pobytu, w dniu 4 lipca 2001 r. wyszła za mąż za obywatela fińskiego, z którym ma dziecko urodzone w dniu 11 lipca 2003 r. Dziecko to posiada fińską przynależność państwową i zawsze zamieszkiwało w Finlandii. Pani S. uzyskała wyłączną pieczę nad tym dzieckiem od dnia 2 czerwca 2005 r. Małżonkowie rozwiedli się w dniu 19 października 2005 r. Ojciec dziecka zamieszkuje w Finlandii.

19 Z postanowienia odsyłającego wynika, że podczas pobytu w Finlandii pani S. studiowała, korzystała z urlopu macierzyńskiego, uczestniczyła w szkoleniach i wykonywała działalność zawodową.

20 W dniu 26 czerwca 2008 r. pani S. zawarła związek małżeński z panem O., obywatelem Wybrzeża Kości Słoniowej. W dniu 3 lipca 2008 r. pan O. złożył w Maahanmuuttovirasto wniosek o wydanie mu karty pobytu, uzasadniając go tymże małżeństwem. W dniu 21 listopada 2009 r. ze związku tego urodziło się w Finlandii dziecko posiadające obywatelstwo Ghany. Piecza nad nim przysługuje wspólnie obojgu małżonkom. Pan O. zamieszkuje wraz z panią S. i jej dwojgiem dzieci.

21 Z postanowienia odsyłającego wynika, że w dniu 1 stycznia 2010 r. pan O. podpisał na okres jednego roku umowę o pracę w wymiarze 8 godzin roboczych dziennie przy wynagrodzeniu 7,50 EUR za godzinę. Nie przedłożył jednak dokumentów potwierdzających wykonywanie pracy na podstawie tej umowy.

22 Decyzją z dnia 21 stycznia 2009 r. Maahanmuuttovirasto oddalił przedłożony mu wniosek o wydanie karty pobytu, motywując to faktem, że pan O. nie posiada wystarczających środków. Ponadto Maahanmuuttovirasto stwierdził, że nie istnieją podstawy do odstąpienia od warunku dotyczącego środków utrzymania, na co przy zaistnieniu wyjątkowo poważnych okoliczności lub ze względu na nadrzędny interes dziecka zezwala art. 39 ust. 1 ustawy o cudzoziemcach.

23 Wyrokiem z dnia 27 sierpnia 2009 r. Helsingin hallinto-oikeus (sąd administracyjny w Helsinkach) oddalił wniesioną przez pana O. skargę o stwierdzenie nieważności wspomnianej decyzji odmownej.

24 W tej sytuacji pani S. oraz pan O. odwołali się od tego wyroku do Korkein hallinto oikeus (najwyższego sądu administracyjnego).

Sprawa C-357/11

25 Pani L. jest obywatelką Algierii zamieszkałą legalnie w Finlandii od 2003 r. Otrzymała ona w tym kraju dokument pobytowy zezwalający na pobyt stały z uwagi na małżeństwo z obywatelem fińskim. Z tego związku urodziło się w 2004 r. dziecko, które posiada podwójną – fińską i algierską – przynależność państwową, i które zawsze zamieszkiwało w Finlandii. Małżonkowie rozwiedli się w dniu 10 grudnia 2004 r., a wyłączną pieczę nad dzieckiem uzyskała pani L. Ojciec dziecka zamieszkuje w Finlandii.

26 W dniu 19 października 2006 r. pani L. zawarła związek małżeński z panem M., obywatelem Algierii, który w marcu 2006 r. przybył legalnie do Finlandii, gdzie wystąpił o azyl polityczny oraz, jak twierdzi, od kwietnia 2006 r. zamieszkiwał z panią L. W październiku 2006 r. został wydalony do państwa pochodzenia.

27 W dniu 29 listopada 2006 r. pani L. zwróciła się do Maahanmuuttovirasto o wydanie panu M. karty pobytu ze względu na zawarty przez nich związek małżeński.

28 W dniu 14 stycznia 2007 r. ze związku tego urodziło się w Finlandii dziecko, które posiada algierską przynależność państwową i które zostało powierzone wspólnej pieczy obojga rodziców. Brak jest ustaleń w przedmiocie, czy pan M. miał okazję poznać dziecko.

29 Z postanowienia odsyłającego wynika, że podczas pobytu w Finlandii pani L. nigdy nie była aktywna zawodowo. Utrzymuje się z zasiłku z pomocy społecznej i innych świadczeń. Jeżeli chodzi o jej małżonka, to nie wiadomo, by prowadził działalność zawodową w Finlandii, chociaż deklarował, że może tam pracować z uwagi na umiejętności językowe.

30 Decyzją z dnia 15 sierpnia 2008 r. Maahanmuuttovirasto odmówił wydania karty pobytu na nazwisko pana M., uzasadniając to faktem, iż nie ma on zapewnionych środków utrzymania.

31 Wyrokiem z dnia 21 kwietnia 2009 r. Helsingin hallinto-oikeus uwzględnił skargę o stwierdzenie nieważności tej decyzji odmownej wniesioną przez panią L. Maahanmuuttovirasto z kolei zaskarżył to orzeczenie do sądu odsyłającego.

32 We wnioskach o wydanie orzeczenia prejudycjalnego Korkein hallinto-oikeus wyjaśnia, że wobec odmowy wydania kart pobytu panom O. i M. możliwe jest, że ich małżonki wraz z pozostającymi pod ich pieczą dziećmi, w tym dziećmi posiadającymi status obywatela Unii, będą zmuszone do opuszczenia terytorium Unii Europejskiej, by móc żyć w rodzinie. W związku z tym sąd ten zastanawia się nad możliwością zastosowania zasad sformułowanych przez Trybunał w wyroku z dnia 8 marca 2011 r. w sprawie C-34/09 Ruiz Zambrano (Zb.Orz. s. I-1177).

33 W tych okolicznościach Korkein hallinto-oikeus postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:

Sprawa C-356/11

„1) Czy art. 20 TFUE stoi na przeszkodzie odmowie wydania obywatelowi państwa trzeciego karty pobytu z uwagi na brak środków na utrzymanie, jeżeli jego sytuacja rodzinna przedstawia się w ten sposób, że jego małżonka sprawuje władzę rodzicielską nad dzieckiem, które posiada status obywatela Unii, natomiast wspomniany obywatel państwa trzeciego nie jest ani rodzicem tego dziecka, ani nie sprawuje nad nim władzy rodzicielskiej?

2) W przypadku udzielenia na pytanie pierwsze odpowiedzi przeczącej: czy skutki wywoływane przez art. 20 TFUE należy ocenić inaczej, jeżeli obywatel państwa trzeciego, który nie posiada karty pobytu, jego małżonka i dziecko, nad którym władzę rodzicielską sprawuje owa małżonka i które jest obywatelem Unii, zamieszkują wspólnie?”.

Sprawa C-357/11

„1) Czy art. 20 TFUE stoi na przeszkodzie odmowie wydania obywatelowi państwa trzeciego karty pobytu z uwagi na brak środków na utrzymanie, jeżeli jego sytuacja rodzinna przedstawia się w ten sposób, że jego małżonka sprawuje władzę rodzicielską nad dzieckiem, które posiada status obywatela Unii, natomiast wspomniany obywatel państwa trzeciego nie jest ani rodzicem tego dziecka, ani nie sprawuje nad nim władzy rodzicielskiej, a ponadto nie zamieszkuje wspólnie z małżonką i jej dzieckiem?

2) W przypadku udzielenia na pytanie pierwsze odpowiedzi przeczącej: czy skutki wywoływane przez art. 20 TFUE należy ocenić inaczej, jeżeli obywatel państwa trzeciego, który nie posiada karty pobytu i nie przebywa w Finlandii, oraz jego małżonka mają wspólne dziecko przebywające w Finlandii i będące obywatelem państwa trzeciego, nad którym wspólnie sprawują władzę rodzicielską?”.

34 Postanowieniem Prezesa Trybunału z dnia 8 września 2011 r. sprawy C-356/11 i C-357/11 zostały połączone do celów procedury pisemnej i ustnej, jak również do celów wydania wyroku. Natomiast oddalony został wniosek sądu odsyłającego o skierowanie tych dwóch spraw do rozpoznania w trybie przyspieszonym przewidzianym w art. 23a statutu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej i art. 104a akapit pierwszy jego regulaminu postępowania w brzmieniu wówczas obowiązującym.

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

35 Poprzez swoje pytania, które należy rozpoznać łącznie, sąd odsyłający zmierza zasadniczo do ustalenia, czy postanowienia prawa Unii dotyczące obywatelstwa Unii należy rozumieć w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie temu, by państwo członkowskie odmówiło obywatelowi państwa trzeciego wydania karty pobytu, o którą wnosi na zasadzie łączenia rodzin, gdy ten obywatel zamierza zamieszkać ze swoją małżonką, również obywatelką państwa trzeciego, zamieszkującą legalnie w tym państwie członkowskim i mającą z pierwszego małżeństwa dziecko, które jest obywatelem Unii, oraz z ich wspólnym dzieckiem, mającym także status obywatela państwa trzeciego.

36 W tej kwestii sąd odsyłający pyta o to, czy okoliczność, że osoba składająca wniosek o wydanie jej karty pobytu mieszka wspólnie z małżonką, nie jest biologicznym ojcem dziecka, które jest obywatelem Unii i nie posiada pieczy rodzicielskiej nad tym dzieckiem, może mieć wpływ na wykładnię postanowień dotyczących obywatelstwa Unii.

37 Rządy fiński, duński, niemiecki, włoski, niderlandzki i polski, jak również Komisja Europejska uważają, że art. 20 TFUE nie stoi na przeszkodzie temu, by państwo członkowskie odmówiło prawa pobytu obywatelowi państwa trzeciego, który znajduje się w takiej sytuacji, jak sytuacje rozpoznawane w sprawach krajowych.

38 Rzeczone rządy i instytucja zasadniczo uważają, że zasady sformułowane przez Trybunał w ww. wyroku w sprawie Ruiz Zambrano dotyczą sytuacji całkowicie wyjątkowych, w których zastosowanie krajowego środka doprowadziłoby do pozbawienia skutecznego korzystania z istoty praw przyznanych przez status obywatela Unii. Natomiast w niniejszym przypadku okoliczności faktyczne, które zapoczątkowały postępowania główne, różnią się zasadniczo od tych, które znajdowały się u podstaw ww. wyroku. Skarżący w postępowaniach głównych nie są bowiem biologicznymi ojcami dzieci, które są obywatelami Unii i od których usiłują wywieść swoje prawo do uzyskania karty pobytu. Nie przysługuje im piecza nad tymi dziećmi. Ponadto, skoro matkom tych dzieci przysługuje prawo stałego pobytu w Finlandii, to dzieci, będące obywatelami Unii, nie będą zmuszone do opuszczenia terytorium Unii, w odróżnieniu od dzieci, których dotyczył ww. wyrok w sprawie Ruiz Zambrano. Gdyby matki tych dzieci zdecydowały się na opuszczenie terytorium Unii w celu zachowania jedności rodziny, nie chodziłoby tu o nieuchronną konsekwencję odmowy prawa pobytu wobec ich małżonków.

39 Rządy niemiecki i włoski podkreślają w szczególności, że skarżący w postępowaniu głównym nie są członkami rodziny nuklearnej obywateli Unii, których sprawa dotyczy, gdyż ani nie są ojcami biologicznymi tych dzieci, ani ich nie utrzymują.

40 Tytułem wstępu należy uściślić, że niezależnie od kwestii, kim są skarżący w sprawie głównej w świetle przepisów prawa krajowego, z dokumentów będących w dyspozycji Trybunału wyraźnie wynika, że wnioski o wydanie kart pobytu dla panów O. i M. na zasadzie łączenia rodzin dotyczą pań S. i L., które legalnie zamieszkują w Finlandii i są w tej sprawie członkami rodziny rozdzielonej, to jest osobami, ze względu na które składane są wnioski o łączenie rodzin.

W przedmiocie postanowień prawa Unii dotyczących obywatelstwa Unii

41 Jeżeli chodzi, przede wszystkim, o dyrektywę 2004/38, to należy przypomnieć, że prawo wjazdu i prawo pobytu w państwie członkowskim na mocy tej dyrektywy przysługuje nie wszystkim obywatelom państw trzecich będącym członkami rodziny obywatela Unii, lecz jedynie będącym członkami rodziny takiego obywatela Unii, który skorzystał z przysługującego mu prawa swobodnego przemieszczania się, osiedlając się w państwie członkowskim innym niż państwo członkowskie, którego obywatelstwo posiada (wyroki: z dnia 25 lipca 2008 r. w sprawie C-127/08 Metock i in., Zb.Orz. s. I-6241, pkt 73; z dnia 15 listopada 2011 r. w sprawie C-256/11 Dereci i in., Zb.Orz. s. I-11315, pkt 56).

42 Ponieważ obywatele Unii, których dotyczy niniejsza sprawa, są małymi dziećmi i nigdy nie korzystali ze swojego prawa do swobodnego przemieszczania się i zawsze przebywali w państwie członkowskim, którego obywatelstwo posiadają, należy stwierdzić, że nie wchodzą w zakres pojęcia „beneficjentów" w rozumieniu art. 3 ust. 1 dyrektywy 2004/38, a zatem dyrektywa ta nie znajduje zastosowania ani w odniesieniu do nich samych, ani w odniesieniu do członków ich rodzin (ww. wyrok w sprawie Dereci i in., pkt 57).

43 Następnie, jeżeli chodzi o art. 20 TFUE, to Trybunał miał już sposobność orzec, że sytuacja obywatela Unii, który – tak jak dzieci posiadające fińską przynależność państwową występujące w postępowaniach głównych – nie skorzystał z prawa do swobodnego przemieszczania się, nie może z tego jedynie powodu zostać zrównana z sytuacją o charakterze wyłącznie wewnętrznym, to jest niewykazującą żadnego związku z którąkolwiek z sytuacji przewidzianych w prawie Unii (zob. ww. wyrok w sprawie Ruiz Zambrano, wyrok z dnia 5 maja 2011 r. w sprawie C-434/09 McCarthy, Zb.Orz. s. I-3375, pkt 46; ww. wyrok w sprawie Dereci i in., pkt 61).

44 Skoro bowiem status obywatela Unii powinien stanowić podstawowy status obywateli państw członkowskich, dzieci pochodzące z pierwszych małżeństw pań S. i L., jako obywatele jednego z państw członkowskich, korzystają ze statusu obywatela Unii na podstawie art. 20 ust. 1 TFUE i w związku z tym mogą powoływać się, również w stosunku do państwa członkowskiego, którego obywatelstwo posiadają, na prawa wynikające z posiadania tego statusu (zob. ww. wyroki: w sprawie McCarthy, pkt 48; w sprawie Dereci i in., pkt 63).

45 Na tej podstawie Trybunał orzekł, że art. 20 TFUE stoi na przeszkodzie istnieniu przepisów krajowych, których skutkiem byłoby pozbawienie obywateli Unii skutecznego korzystania z istoty praw przyznanych im w związku ze statusem obywatela Unii (ww. wyrok w sprawie Ruiz Zambrano, pkt 42).

46 Jeżeli chodzi wreszcie o prawo pobytu osoby będącej obywatelem państwa trzeciego w państwie członkowskim, w którym zamieszkują jej małe dzieci, będące obywatelami tego państwa członkowskiego, które osoba ta utrzymuje i wraz ze współmałżonkiem sprawuje nad nimi wspólną pieczę, Trybunał uznał, że konsekwencją odmowy pobytu byłaby konieczność opuszczenia przez te

dzieci, będące obywatelami Unii, terytorium Unii w celu towarzyszenia rodzicom i postawienie ich w sytuacji, w której nie mogłyby korzystać z istoty praw przyznanych im w związku ze statusem obywatela Unii (zob. ww. wyrok w sprawie Ruiz Zambrano, pkt 43, 44).

47 W ww. sprawie Ruiz Zambrano i sprawie Dereci i in. kryterium dotyczące pozbawienia istoty praw przyznanych w związku ze statusem obywatela Unii odnosiło się do sytuacji zdefiniowanych przez okoliczność, że obywatel Unii był faktycznie zmuszony do opuszczenia nie tylko terytorium państwa członkowskiego, którego jest obywatelem, lecz również terytorium całej Unii.

48 Kryterium to ma zatem bardzo szczególny charakter, ponieważ obejmuje sytuacje, w których nie powinno się na zasadzie wyjątku odmówić prawa pobytu obywatelowi państwa trzeciego, będącego członkiem rodziny obywatela państwa członkowskiego pod rygorem naruszenia skuteczności (effet utile) obywatelstwa Unii, z którego korzysta ten obywatel Unii (ww. wyrok w sprawie Dereci i in., pkt 67).

49 W niniejszej sprawie do sądu odsyłającego należy ustalenie, czy odmowne rozpoznanie wniosków o zezwolenie na pobyt złożonych w trybie łączenia rodzin, w okolicznościach takich, jakie występują w postępowaniach głównych, wiąże się z pozbawieniem obywateli Unii rzeczywistego korzystania z istoty praw wynikających z ich statusu.

50 W ramach tej oceny powinien zostać uwzględniony fakt, że matki obywateli Unii posiadają dokumenty pobytowe zezwalające na pobyt stały w zainteresowanym państwie członkowskim, a zatem w świetle prawa ani one, ani obywatele Unii pozostający na ich utrzymaniu nie są w żaden sposób zobowiązani do opuszczenia terytorium tego państwa członkowskiego ani terytorium Unii jako całości.

51 Do celów ustalenia, czy obywatele Unii, których sprawa dotyczy, znajdą się w sytuacji faktycznej niemożności korzystania z istoty praw wynikających z ich statusu, istotna jest także kwestia pieczy nad dziećmi członków rodziny rozdzielonej, a także okoliczność, że dzieci te należą do rodziny „zrekonstruowanej". Z jednej strony, skoro paniom S. i L. przysługuje wyłączna piecza nad obywatelami Unii będącymi małymi dziećmi, podjęcie przez nie, w celu zachowania jedności rodziny, decyzji o opuszczeniu terytorium państwa członkowskiego, którego przynależność państwową te dzieci posiadają, miałoby ten skutek, że ci obywatele Unii zostaliby pozbawieni jakiegokolwiek kontaktu ze swoimi ojcami biologicznymi w wypadkach utrzymywania takiego kontaktu do tej chwili. Z drugiej strony decyzja o pozostaniu na terytorium tego państwa członkowskiego w celu chronienia ewentualnej relacji tych obywateli Unii będących małymi dziećmi z ich ojcami biologicznymi miałaby negatywny wpływ na relacje pozostałych dzieci, będących obywatelami państw trzecich, z ich ojcami biologicznymi.

52 W tej kwestii należy jednak zauważyć, że sam fakt, iż mogłoby wydawać się pożądane – ze względów ekonomicznych lub w celu utrzymania jedności rodziny na terytorium Unii – aby członkowie rodziny złożonej z obywateli państw trzecich i obywatela Unii będącego małym dzieckiem, mogli przebywać z tym obywatelem na terytorium Unii w państwie członkowskim, którego przynależność państwową ten obywatel Unii posiada, jest niewystarczający dla stwierdzenia, że obywatel Unii byłby zmuszony do opuszczenia terytorium Unii w razie nieprzyznania takiego prawa pobytu (zob. podobnie ww. wyrok w sprawie Dereci i in., pkt 68).

53 W ramach oceny, o której mowa w pkt 49 niniejszego wyroku, a dokonywanej przez sąd odsyłający, do tego sądu należy zbadanie wszystkich okoliczności sprawy w celu ustalenia, czy odmowne rozpoznanie wniosków o zezwolenie na pobyt złożonych w postępowaniach głównych może skutkować pozbawieniem skuteczności (effet utile) obywatelstwa Unii, które przysługuje obywatelom Unii występującym w tych sprawach.

54 Okoliczność, czy osoba, na której rzecz wystąpiono o prawo pobytu na zasadzie łączenia rodzin, mieszka wspólnie z członkiem rodziny rozdzielonej i pozostałymi członkami rodziny, nie jest dla tej oceny decydująca, ponieważ nie można wykluczyć, że niektórzy członkowie rodziny objęci wnioskiem o łączenie rodzin przybędą do danego państwa członkowskiego niezależnie od reszty rodziny.

55 Należy ponadto zauważyć, że – wbrew twierdzeniom rządów niemieckiego i włoskiego – o ile zasady sformułowane w ww. wyroku w sprawie Ruiz Zambrano mają zastosowanie jedynie w wyjątkowych okolicznościach, o tyle z orzecznictwa Trybunału nie wynika, by ich stosowanie było zastrzeżone dla sytuacji, w których istnieje biologiczna relacja między obywatelem państwa trzeciego, na rzecz którego wystąpiono o prawo pobytu, a obywatelem Unii będącym małym dzieckiem, od którego miałoby wywodzić się ewentualne prawo pobytu wnioskodawcy.

56 Natomiast zarówno prawo pobytu matek obywateli Unii będących małymi dziećmi, których sprawa dotyczy, jak i fakt, że obywatele państw trzecich, na rzecz których wniesiono o prawo pobytu, nie sprawują opieki w aspekcie prawnym, finansowym czy uczuciowym nad tymi obywatelami należy wziąć pod uwagę przy badaniu zagadnienia, czy w następstwie wydania decyzji odmownej ci obywatele Unii znajdą się w sytuacji uniemożliwiającej im wykonywanie istoty praw wynikających z ich statusu. Jak bowiem wskazał rzecznik generalny w pkt 44 opinii, tym, co może podważyć skuteczność (effet utile) obywatelstwa Unii jest stosunek zależności między obywatelem Unii będącym małym dzieckiem i obywatelem państwa trzeciego, któremu odmówiono prawa pobytu, gdyż istnienie tej zależności faktycznie zmusiłoby tego obywatela do opuszczenia nie tylko terytorium państwa członkowskiego, którego jest obywatelem, ale i terytorium Unii jako całości, w konsekwencji takiej decyzji odmownej (zob. ww. wyroki: w sprawie Ruiz Zambrano, pkt 43, 45; a także w sprawie Dereci i in., pkt 65–67).

57 Z informacji, które posiada Trybunał, wydaje się wynikać – z zastrzeżeniem dokonania stosownych sprawdzeń przez sąd odsyłający – że w niniejszej sprawie taka zależność raczej nie występuje.

58 W świetle powyższych rozważań należy stwierdzić, że wykładni art. 20 TFUE należy dokonywać w ten sposób, że nie stoi on na przeszkodzie temu, by państwo członkowskie odmówiło obywatelowi państwa trzeciego wydania karty pobytu, o który wnosi na zasadzie łączenia rodzin, gdy ten obywatel zamierza zamieszkać ze swoją małżonką, również obywatelką państwa trzeciego, zamieszkującą legalnie w tym państwie członkowskim i mającą z pierwszego małżeństwa dziecko, które jest obywatelem Unii, oraz z ich wspólnym dzieckiem, mającym także status obywatela państwa trzeciego, o ile taka odmowa nie doprowadzi do pozbawienia obywatela Unii, którego sprawa dotyczy, możliwości skutecznego korzystania z istoty praw przyznanych przez status obywatela Unii. Dokonanie stosownych ustaleń należy do sądu odsyłającego.

59 W wypadku gdyby sąd ten uznał, że w rozpoznawanej przezeń sprawie z decyzji odmawiających wydania kart pobytu będących przedmiotem postępowania głównego takie pobawienie nie wynika, nie będzie to musiało przesądzać kwestii, czy istnieją inne podstawy, w szczególności z zakresu prawa do ochrony życia rodzinnego, które stoją na przeszkodzie temu, by odmówić panom O. i M. prawa pobytu. Tę kwestię należy rozważyć na gruncie postanowień dotyczących ochrony praw podstawowych i stosownie do możliwości zastosowania odnośnych norm (zob ww. wyrok w sprawie Dereci i in., pkt 69).

60 W tej kwestii należy przypomnieć, że zgodnie z orzecznictwem Trybunału może on wziąć pod uwagę przepisy prawa Unii, na które nie powołał się sąd krajowy, przedstawiając swoje pytanie (zob. w szczególności wyrok z dnia 26 kwietnia 2007 r. w sprawie C-392/05 Alevizos, Rec. s. I-3505, pkt 64).

W przedmiocie dyrektywy 2003/86

61 W niniejszej sprawie sąd odsyłający odwołał się we wniosku o wydanie orzeczenia prejudycjalnego do dyrektywy 2003/86, nie formułuje jednak pytania, które by się do niej odnosiło.

62 Podobnie rządy fiński, po części włoski, niderlandzki i polski, jak również Komisja podnoszą, że prawo pobytu skarżących w postępowaniu głównym oraz sytuację ich rodzin należy rozważyć w świetle przepisów dyrektywy 2003/86.

63 W tej kwestii należy przypomnieć, że zgodnie z art. 1 tej dyrektywy jej celem jest ustalenie warunków, na jakich wykonywane jest prawo do łączenia rodzin, które przysługuje obywatelom państw trzecich mieszkającym zgodnie z prawem na terytorium państw członkowskich.

64 Definicja członków rodziny zawarta w art. 4 ust. 1 tej dyrektywy obejmuje małżonka członka rodziny rozdzielonej, wspólne dzieci członka rodziny rozdzielonej i jego małżonka, małoletnie dzieci, odpowiednio, członka rodziny rozdzielonej i jego małżonka, jeżeli każdemu z nich przysługuje piecza nad swoimi dziećmi oraz pozostają one na jego utrzymaniu..

65 Wynika stąd, że pojęcie rodziny nuklearnej, o której mowa w motywie 9 dyrektywy 2003/86, zostało przez prawodawcę Unii potraktowane w sposób szeroki.

66 Jednak zgodnie z art. 3 ust. 3 dyrektywy 2003/86 nie stosuje się jej względem członków rodziny obywatela Unii.

67 W pkt 48 ww. wyroku w sprawie Dereci i in. Trybunał orzekł, że ponieważ postępowania główne dotyczyły obywateli Unii, którzy zamieszkiwali w państwie członkowskim, oraz członków ich rodziny, obywateli państw trzecich, którzy mieli zamiar wjazdu i pobytu w tym państwie członkowskim w celu podtrzymania jedności rodzinnej z rzeczonymi obywatelami, należy stwierdzić, że dyrektywa 2003/86 nie podlegała zastosowaniu w odniesieniu do tych obywateli państw trzecich.

68 Jednakże, inaczej niż w stanach faktycznych postępowań zakończonych ww. wyrokiem w sprawie Dereci i in., panie S. i L. są obywatelkami państw trzecich legalnie zamieszkującymi w jednym z państw członkowskich i domagającymi się możliwości skorzystania z dobrodziejstwa łączenia rodzin. Należy im zatem przyznać status „członków rodziny rozdzielonej" w rozumieniu art. 2 lit. c) dyrektywy 2003/86. Ponadto wspólne dzieci tych ostatnich oraz ich małżonków również są obywatelami państw trzecich i nie korzystają zatem ze statusu obywateli Unii wynikającego z art. 20 TFUE.

69 Ze względu na cel dyrektywy 2003/86, którym jest sprzyjanie łączeniu rodzin (wyrok z dnia 4 marca 2010 r. w sprawie C-578/08 Chakroun, Zb.Orz. s. I-1839, pkt 43) oraz na ochronę, jaką poprzez ten akt zamierzano przyznać obywatelom państw trzecich, w szczególności małoletnim, możliwość zastosowania tej dyrektywy nie może zostać wyłączona jedynie z tego powodu, że jedno z rodziców małoletniego, będącego obywatelem państwa trzeciego, jest również rodzicem obywatela Unii pochodzącego z pierwszego małżeństwa.

70 Artykuł 4 ust. 1 dyrektywy 2003/86 nakłada na państwa członkowskie konkretne zobowiązania pozytywne, którym odpowiadają jasno określone prawa podmiotowe. W sytuacjach określonych w dyrektywie nakazuje im zezwolić na łączenie rodzin w odniesieniu do określonych członków rodziny rozdzielonej, nie dopuszczając możliwości skorzystania z uprawnień dyskrecjonalnych (zob. wyrok z dnia 27 czerwca 2006 r. w sprawie C-540/03 Parlament przeciwko Radzie, Zb.Orz. s. I-5769, pkt 60).

71 Przepis ten zastrzega jednak poszanowanie przesłanek określonych w szczególności w rozdziale IV dyrektywy 2003/86. Do przesłanek tych należy przepis jej art. 7 ust. 1 lit. c), który umożliwia państwom członkowskim żądanie przedstawienia dowodu, że członek rodziny rozdzielonej posiada stabilne i regularne środki, które wystarczają na utrzymanie jego i członków jego rodziny bez

korzystania z systemu pomocy społecznej danego państwa członkowskiego. Ten sam przepis uściśla, że państwa członkowskie dokonują oceny tych środków poprzez odniesienie do ich rodzaju i regularności wpływu, przy czym mogą wziąć pod uwagę poziom najniższych krajowych płac, rent i emerytur, a także liczbę członków rodziny (ww. wyrok w sprawie Chakroun, pkt 42).

72 Jeżeli chodzi o rzeczony art. 4 ust. 1, to należy przede wszystkim podkreślić, że w ramach zindywidualizowanego badania wniosków, jakiego wymaga dyrektywa 2003/86, są brane pod uwagę zasadniczo środki członka rodziny rozdzielonej, a nie środki obywatela państwa trzeciego, na którego rzecz wystąpiono o prawo pobytu na zasadzie łączenia rodzin (zob. ww. wyrok w sprawie Chakroun, pkt 46, 47).

73 Ponadto, co się tyczy rzeczonych środków, wyrażenie „korzystanie z systemu pomocy społecznej" zawarte w art. 7 ust. 1 lit. c) dyrektywy 2003/86 nie pozwala państwu członkowskiemu na odmowę zezwolenia na łączenie rodzin członkowi rodziny rozdzielonej, który wykazał, iż posiada stabilne i regularne środki wystarczające do utrzymania jego oraz członków jego rodziny, lecz który z uwagi na poziom dochodów mógłby jednak ubiegać się o szczególną pomoc w przypadku szczególnych i indywidualnie ustalonych kosztów niezbędnych do jego utrzymania lub środków wspierania dochodów (zob. ww. wyrok w sprawie Chakroun, pkt 52).

74 Następnie należy zauważyć, że skoro zezwolenie na łączenie rodziny jest zasadą ogólną, Trybunał orzekł, że możliwość przewidzianą w art. 7 ust. 1 lit. c) dyrektywy należy interpretować w sposób ścisły. Margines swobody przyznany państwom członkowskim nie powinien być przez nie wykorzystywany w taki sposób, który naruszałby cele dyrektywy i jej skuteczność (effet utile) (ww. wyrok w sprawie Chakroun, pkt 43).

75 Wreszcie należy przypomnieć, że – jak wynika z motywu 2 dyrektyw 2003/86 – szanuje ona prawa podstawowe i przestrzega zasad uznanych w karcie.

76 W art. 7 karty, obejmującym prawa odpowiadające tym, które zostały zagwarantowane w art. 8 ust. 1 europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, zostało uznane prawo do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego. To postanowienie karty należy odczytywać w świetle obowiązku uwzględnienia nadrzędnego interesu dziecka, sformułowanego w art. 24 ust. 2 tej karty, i zwracając uwagę na potrzebę regularnego utrzymywania przez dziecko osobistych kontaktów z obydwojgiem rodziców przez dziecko, o czym mowa w art. 24 ust. 3 (zob. ww. wyrok w sprawie Parlament przeciwko Radzie, pkt 58, wyrok z dnia 23 grudnia 2009 r. w sprawie C-403/09 PPU Detiček, Zb.Orz. s. I-12193, pkt 54).

77 Artykułu 7 ust. 1 lit. c) dyrektywy 2003/86 nie można interpretować i stosować w taki sposób, żeby to stosowanie naruszało prawa podstawowe sformułowane w rzeczonych postanowieniach karty.

78 Na państwach członkowskich spoczywa bowiem obowiązek nie tylko dokonywania wykładni ich prawa krajowego w sposób zgodny z prawem Unii, ale także nad tym, by nie polegać na takiej wykładni przepisu prawa pochodnego, która pozostawałaby w konflikcie z prawami podstawowymi chronionymi przez porządek prawny Unii (zob. ww. wyroki: w sprawie Parlament przeciwko Radzie, pkt 105; w sprawie Detiček, pkt 34).

79 Oczywiście art. 7 i 24 karty, choć podkreślają znaczenie dla dzieci życia rodzinnego, nie mogą być interpretowane w taki sposób, który pozbawi państwa członkowskie przysługującego im zakresu uznania przy badaniu wniosków o łączenie rodzin (zob. podobnie ww. wyrok w sprawie Parlament przeciwko Radzie, pkt 59).

80 Jednakże podczas takiego badania i podczas ustalania, w szczególności, czy zostały spełnione przesłanki z art. 7 ust. 1 dyrektywy 2003/86, przepisy tej dyrektywy należy interpretować i stosować w świetle art. 7 i art. 24 ust. 2 i 3 karty, co wynika zresztą z brzmienia motywu 2 oraz art. 5 ust. 5 tej dyrektywy, które nakazują państwom członkowskim badanie wniosków o łączenie rodzin w interesie dzieci, których to dotyczy, oraz w trosce o sprzyjanie życiu rodzinnemu.

81 Podczas wykonywania dyrektywy 2003/86 oraz badania wniosków o łączenie rodzin właściwe organy krajowe powinny dokonać zrównoważonej i racjonalnej oceny wszystkich zbiegających się interesów, ze szczególnym uwzględnieniem interesów dzieci, których sprawa dotyczy.

82 W świetle powyższych rozważań na postawione pytania należy odpowiedzieć w sposób następujący:

— Wykładni art. 20 TFUE należy dokonywać w ten sposób, że nie stoi on na przeszkodzie temu, by państwo członkowskie odmówiło obywatelowi państwa trzeciego wydania karty pobytu, o który wnosi na zasadzie łączenia rodzin, gdy ten obywatel zamierza zamieszkać ze swoją małżonką, również obywatelką państwa trzeciego, zamieszkującą legalnie w tym państwie członkowskim i mającą z pierwszego małżeństwa dziecko, które jest obywatelem Unii, oraz z ich wspólnym dzieckiem, mającym także status obywatela państwa trzeciego, o ile taka odmowa nie doprowadzi do pozbawienia obywatela Unii, którego sprawa dotyczy, możliwości skutecznego korzystania z istoty praw przyznanych przez status obywatela Unii. Dokonanie stosownych ustaleń należy do sądu odsyłającego.

— Wnioski o wydanie kart pobytu na zasadzie łączenia rodzin, takie jak rozpoznawane w postępowaniu głównym, wchodzą w zakres dyrektywy 2003/86. Wykładni jej art. 7 ust. 1 lit. c) należy dokonywać w ten sposób, że o ile państwa członkowskie są uprawnione do tego, by wymagać wykazania przez członka rodziny rozdzielonej, iż posiada stabilne i regularne środki wystarczające do utrzymania jego oraz członków jego rodziny, o tyle uprawnienie to powinno być wykonywane w świetle art. 7 i art. 24 ust. 2 i 3 karty, które nakazują państwom członkowskim badanie wniosków o łącznie rodzin w interesie dzieci, których to dotyczy oraz w trosce o sprzyjanie życiu rodzinnemu, jak również w sposób nienaruszający celu tej dyrektywy oraz jej skuteczności (effet utile). Do sądu odsyłającego należy ustalenie, czy decyzje o odmowie wydania kart pobytu będące przedmiotem postępowania głównego zostały wydane z zachowaniem tych wymogów.

W przedmiocie kosztów

83 Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniu głównym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (druga izba) orzeka, co następuje:

Wykładni art. 20 TFUE należy dokonywać w ten sposób, że nie stoi on na przeszkodzie temu, by państwo członkowskie odmówiło obywatelowi państwa trzeciego wydania karty pobytu, o który wnosi na zasadzie łączenia rodzin, gdy ten obywatel zamierza zamieszkać ze swoją małżonką, również obywatelką państwa trzeciego, zamieszkującą legalnie w tym państwie członkowskim i mającą z pierwszego małżeństwa dziecko, które jest obywatelem Unii, oraz z ich wspólnym dzieckiem, mającym także status obywatela państwa trzeciego, o ile taka odmowa nie doprowadzi do pozbawienia obywatela Unii, którego sprawa dotyczy, możliwości skutecznego korzystania z istoty praw przyznanych przez status obywatela Unii. Dokonanie stosownych ustaleń należy do sądu odsyłającego.

Wnioski o wydanie kart pobytu na zasadzie łączenia rodzin, takie jak rozpoznawane w postępowaniu głównym, wchodzą w zakres dyrektywy Rady 2003/86/WE z dnia 22 września 2003 r. w sprawie prawa do łączenia rodzin. Wykładni jej art. 7 ust. 1 lit. c) należy dokonywać w ten sposób, że o ile państwa członkowskie są uprawnione do tego, by wymagać wykazania przez członka rodziny rozdzielonej, iż posiada stabilne i regularne środki wystarczające do utrzymania jego oraz członków jego rodziny, o tyle uprawnienie to powinno być wykonywane w świetle art. 7 i art. 24 ust. 2 i 3 karty, które nakazują państwom członkowskim badanie wniosków o łączenie rodzin w interesie dzieci, których to dotyczy, oraz w trosce o sprzyjanie życiu rodzinnemu, jak również w sposób nienaruszający celu tej dyrektywy oraz jej skuteczności (effet utile). Do sądu odsyłającego należy ustalenie, czy decyzje o odmowie wydania kart pobytu będące przedmiotem postępowania głównego zostały wydane z zachowaniem tych wymogów.

Podpisy